

Müzik Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri

İpek Gödeneli
MEB

Yakup Aksoy
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Bu makaleye atıf için (To cite this article):

Gödeneli, İ. & Aksoy, Y. (2023). Müzik öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri [Lifelong learning tendencies of music teacher candidates]. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi) [Science, Education, Art and Technology Journal (SEAT Journal)]*, 7(2), 126-142.

Makale Türü (Paper Type):

Araştırma (Research)

Etik Kurul Adı, Onay Tarihi ve Sayısı (Ethics Committee Name, Approval Date and Number):

Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmalar Etik Kurulu, 11. 11. 2022 tarihli 2022/416 sayılı karar.

Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi):

Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi); bilimsel ve hakemli bir dergi olarak yılda iki kez yayımlanmaktadır. Bu dergide; bilim, eğitim, sanat veya teknoloji ile ilgili özgün kuramsal çalışmalar, literatür incelemeleri, araştırma raporları, sosyal konular, kitap incelemeleri ve araştırma makaleleri yayımlanmaktadır. Dergiye yayımlanmak üzere gönderilen makalelerin daha önce yayımlanmamış veya yayımlanmak üzere herhangi bir yere gönderilmemiş olması gerekmektedir. Bu makale araştırma, öğretim ve özel çalışma amaçları için kullanılabilir. Makalelerinin içeriğinden sadece yazarlar sorumludur. Kullanılan fikir ve sanat eserleri için telif hakları düzenlemelerine riayet edilmesi gerekmektedir. Yazarlar, araştırma ve yayın etiğine uydıklarını beyan ederler. Dergi, makalelerin telif hakkına sahiptir. Yayıncı, araştırma materyalinin kullanımı ile ilgili olarak doğrudan veya dolaylı olarak ortaya çıkan herhangi bir kayıp, eylem, talep, işlem, maliyet veya zarardan sorumlu değildir.

Science, Education, Art and Technology Journal (SEAT Journal):

Science, Education, Art and Technology Journal (SEAT Journal) is published twice a year as a scientific and refereed and journal. In this journal, original theoretical works, literature reviews, research reports, social issues, psychological issues, curricula, learning environments, book reviews, and research articles related to science, education, art or technology are published. The articles submitted for publication must have not been published before or sent to be published anywhere. This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Authors alone are responsible for the contents of their articles. Copyright regulations must be followed for the ideas and art works used. The authors declare that they adhere to research and publication ethics. The journal owns the copyright of the articles. The publisher shall not be liable for any loss, actions, claims, proceedings, demand, or costs or damages whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with or arising out of the use of the research material.

Bu eser, Creative Commons Atıf-GayriTicari-AynıLisanslaPaylaş 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

[This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.]

Müzik Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri

İpek Gödeneli, Yakup Aksoy

Makale Bilgisi

Makale Tarihi

Gönderim Tarihi:
20 Ocak 2023

Kabul Tarihi:
05 Haziran 2023

Anahtar Kelimeler

Yaşam boyu öğrenme
Yaşam boyu öğrenme
eğilimleri
Öğretmen eğitimi
Müzik öğretmeni
adayları

Öz

Bu çalışmanın amacı müzik öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin düzeyini, yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin çeşitli değişkenlere göre değişimini ve yaşam boyu öğrenmeye ilişkin görüşlerini incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu 80 müzik öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmada karma yöntem desenlerinden açıklayıcı desen kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutundaki veriler "Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim Ölçeği" ile nitel boyutunda ise odak grup görüşmeleri ile toplanmıştır. Nicel veriler istatistiksel yöntemler, nitel veriler ise betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Çalışmanın nicel bulgularında, müzik öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin hem genel ortalamada hem de öğrenmeye isteklilik ile gelişime açıklık alt boyutlarında yüksek düzeyde olduğu, yaşam boyu öğrenme eğilimleri düzeyinin cinsiyet ve sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmadığı tespit edilmiştir. Nitel bulgularda ise katılımcılar müzik öğretmenlerinin güncel ve teknolojik gelişmelere adapte olmakla beraber öğrencilerine rol model olduğu için yaşam boyu öğrenenler olması gerektiği ifade etmiştir.

Lifelong Learning Tendencies of Music Teacher Candidates

Article Info

Article History

Received:
20 January 2023

Accepted:
05 June 2023

Key Words

Lifelong learning
Lifelong learning
tendencies
Teacher training
Music prospective
teachers

Abstract

The aim of this study is to examine the level of lifelong learning tendencies of prospective music teachers, the change of lifelong learning tendencies according to various variables and their views on lifelong learning. The study group of the research consists of 80 music teacher candidates. Explanatory design, one of the mixed method designs, was used in the study. The data in the quantitative dimension of the research were collected with the "Lifelong Learning Tendency Scale" and in the qualitative dimension with focus group interviews. Quantitative data were analysed with statistical methods and qualitative data were analysed with descriptive analysis technique. In the quantitative findings of the study, it was determined that the lifelong learning dispositions of prospective music teachers were at a high level both in the general average and in the sub-dimensions of willingness to learn and openness to development, and that the level of lifelong learning dispositions did not create a statistically significant difference according to gender and class variables. In qualitative findings, the participants stated that music teachers should be lifelong learners because they are role models for their students as well as adapting to current and technological developments.

Giriş

Bilginin sürekli olarak geliştiği ve değiştiği günümüze adapte olabilmek için yaşam boyu öğrenme (YBÖ) bir zorunluluk haline almıştır. Literatürde “Hayat Boyu Öğrenme” şeklinde de ifade edilen YBÖ; çağın ihtiyaçlarına ayak uydurabilmek amacıyla ortaya çıkmış, öğrenmenin yaş, ekonomik seviye ve statü farkı olmaksızın okulların sınırlarını aşarak her yerde ve yaşamın her alanında hiçbir engel olmadan sürdürülebileceğini gösteren temel bir kavramdır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2022). Avrupa Birliği’nin eğitim kapsamındaki esas metinlerde eğitim yönteminin temelini belirleyen ana kavram YBÖ’dir ve sadece eğitim ve mesleki eğitime bağlı olarak değil, sürekli öğrenme fırsatının sağlanması olarak anılmaktadır. Bilgi, kazanım ve yeterlilikleri ilerletmek hedefiyle sürdürülen öğrenme faaliyetlerinin tümü yaşam boyu öğrenme fikri içerisinde yer almaktadır. Doğal bir sonuç olarak yaşam boyu öğrenme eğitim sisteminin önemli bir ilkesidir (Bağcı, 2011). Yaşam boyu öğrenme, kişilerin bilgiye ve çevresine adapte olmaları ve hayatlarını kontrol altına alabilmeleri amacıyla ekonomik ve sosyal yaşamın tüm aşamalarına yer almalarına olanak vermeyi amaçlamaktadır. Planlı programlı ve yaygın eğitim yoluyla aktarılan genel ve mesleki eğitimle birlikte, kişinin eğitim-öğretim kuruluşları dışında bilgi ve yetenek kazanmalarına yol gösteren öğrenmeleri kapsamaktadır. Okullar ve üniversitelerin yanında; iş yerinde, evde veya farklı yerlerde gerçekleşmektedir. Yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik durum ve eğitim düzeyi kısıtlamaya dâhil değildir. Yaşam boyu öğrenme kişilerin, çevrenin, sosyal, mesleki başarısına yol gösterecek bilgi ve yeteneklerinin kazanılmasını onaylayan daima ve planlı faaliyet olarak görülmelidir (MEB, 2009). YBÖ, formal eğitim sisteminin dışında eğitim ile ilişkili bütün potansiyeli geliştirmeyi amaçlamaktadır (Güleç, Çelik ve Demirhan, 2012). Yaşam boyu öğrenmede toplumsal birliğin sağlanması ve etkin kişilerin gelişmesi amacıyla bireylerin birbirleriyle işbirliği içerisinde tüm yaşamları boyunca sürdürülebilir bir öğrenme sağlamaları ve bu bilinçle hareket etmeleri gerekir. Bireyler bu aşamada kendilerini geliştirerek ve yeniliklerini koruyarak toplumda etkin ve katılımcı vatandaş olarak yer alırlar (Babanlı ve Akçay, 2018). Geniş bir alanı kapsayan YBÖ halk eğitimi, yaygın eğitim, mesleki eğitim, sürekli eğitim, yetişkin eğitim, iş başında eğitim, hizmet içi eğitim ve uzaktan eğitim türleri ile yakından ilişkiye sahiptir (Ereş, 2019). Formal ve formal olmayan eğitimi içeren yaşam boyu öğrenme çocukluktan emekliliğe kadar olan bir süreyi kapsamaktadır (Özcan, 2008).

Tarihsel süreç içinde ilk olarak 1800’lü yıllarda Grundtvig tarafından kullanılan yaşam boyu öğrenme kavramı (Wain, 2000) 1970’li yıllardan itibaren Faure’nin raporundan hareketle ilk olarak UNESCO ilerleyen yıllarda da OECD, Dünya Bankası, AB ve ILO gibi Milletler üstü kuruluşların dikkatini çekmiştir (Tilev, 2020). Türkiye’de YBÖ kavramı yeni olmasıyla beraber yöntemin oluşturulmasına yönelik planlar 2002’li yıllardan bu yana hızlanmıştır. Bu doğrultuda; 9. Kalkınma Planı göz önünde bulundurularak 2009-2013 dönemi Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi kabul edilmiştir. Bu belgenin önemi, hayat boyu öğrenmeyi; bireysel, çevresel, sosyal ve çalışma ile ilgili yaklaşımla kişinin; bilgi, kazanım, ilgi ve yeteneklerinin ilerletilmesi amacıyla hayat boyunca devam edebileceği faaliyet olarak tanımlamıştır. Öğrenme, ‘doğumdan ölüme’ kadar devam etmekte ve yaş ve mekâna bağlı olmadan her yaş ve mekânda gerçekleşebilmektedir (Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, 2022).Avrupa Birliği Eğitim ve Kültür Komisyonu YBÖ’ye büyük bir önem vererek “Yaşam Boyu Öğrenmede Anahtar Yeterlilikler Avrupa Çerçevesi” isimli bir rapor yayınlamış ve bu raporda yaşam boyu öğrenme için gerekli; Anadilde iletişim, yabancı dilde iletişim, matematiksel yeterlik, fen ve teknolojiye temel yeterlik, dijital

yeterlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlık yeterlikleri, girişimcilik ve kültürel farkındalık olmak üzere sekiz anahtar yeterlikten söz etmiştir (Avrupa Komisyonu, 2007). Birlik, belirlenen bu becerilerin geliştirilmesi amacıyla Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci, Grunthvig, Jean Monet, Lingua, Socrates, Tempus ve Youth gibi eğitim programlarını yürütmektedir (Özcan, 2008). Türkiye’de Hayat Boyu Öğrenme kavramı halen emekleme dönemi yaşamaktadır (Doğan ve Toyoğlu 2019). 2009 yılında MEB bünyesinde Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü kurularak hayat boyu öğrenmenin geliştirilmesi için çeşitli projelere imza atılmasına rağmen HBÖ kavramı hem bürokraside hem de toplumda yetişkin eğitimi anlayışı dışına çıkamamıştır. Yaşam boyu öğrenme ile direkt alakalı olan bir yasa ya da yönetmelik mevcut olmamakla birlikte 1963 - 2018 yıllarını kapsayan on tane kalkınma planı hazırlanmış olup ayrıca 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, eğitim şuraları da bu kapsamda yapılan çalışmalardandır (Yasa, 2018).

Öğretmenler toplumun eğitim seviyesini etkileyen önemli aktörlerden birisidir. Bu nedenle öğretmenlerin sadece fakültede aldığı eğitimle yetinmeyip her yönden kendini geliştirmesi ve öğrenmeye açık olması YBÖ ile mümkündür. Avrupa Birliği Resmi Gazetesinde (2009) toplumun her kesimine YBÖ yeterliklerinin kazandırılması için öğretmenlerin yaşam boyu öğretmenlere ihtiyaç olduğu belirtilmektedir (Akt. Erdoğan, 2014). Öğretmenlerden öğrenenlere hem hedeflerini belirlerken hem de kendi süreçlerini değerlendirirken yardımcı olma, ihtiyaç duyduğu bilgiye nasıl ulaşacağı ve bu bilgiden nasıl yararlanacağına ilişkin farkındalık oluşturacak ortamlar hazırlama, öğrencilere yaşam boyu öğrenme sürecinde motivasyon kaynağı ve rol model olma gibi davranışlar sergilemesi beklenir (Bulaç, 2019). Bu bağlamda geleceğin öğretmenleri olacak öğretmen adaylarının da YBÖ eğilimlerinin belirlenmesi ve yapılacak çalışmalarla geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Alan yazın incelendiğinde, öğretmenlerin YBÖ yeterliliklerini inceleyen (Doğan ve Toyoğlu, 2019; Finsterwald, Wagner, Scober, Lüftenegger ve Spiel, 2013), öğretmen adaylarının YBÖ eğilimlerini inceleyen, (Bekçi, 2021; Bulaç, 2019; Erdoğan, 2014; Hunde ve Tacconi, 2014), üniversite öğrencilerinin YBÖ eğilimlerini inceleyen (Diker, 2009) çalışmalar literatürde öne çıkan araştırmalardan bazılarıdır. 2022 yılı Kasım ayı itibariyle Web of Science, Ulakbim ve YÖK tez veri tabanlarında yapılan alan yazın taraması sonucunda Türkiye’de müzik öğretmeni adaylarının YBÖ eğilimlerini incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak pek çok alanı kapsayan yaşam boyu öğrenme müzik eğitimini de kapsamaktadır (Özotun Çaydere 2016). Akbulut’a (2006) göre yaşam boyu öğrenme bilincine sahip bir müzik öğretmenini sahip olduğu özellikler ve nitelikler ile yetiştireceği öğrencilere de rol model olacak ve onları müzik alanında araştırmacı bir kişilik yapısına özendirecektir. Diğer taraftan müzik ve müzik eğitimi dinamik ve canlı bir sürece sahiptir. Müzik öğretmenin ya da müzik öğretmeni adayının da kişisel ve mesleki yeterlilikler noktasında sürekli kendini geliştirmesi, müzik alanındaki ve teknolojik gelişmelere karşı kendini güncel tutması ve okullarda öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirmek için önemli bir rol oynadığı göz önünde bulundurulunca YBÖ, hayati bir önem taşımaktadır. Bu bağlamda müzik öğretmeni adaylarının YBÖ eğilimlerini inceleyen çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu düşünceden hareketle araştırmanın problem cümlesi şu şekilde oluşturulmuştur. “Müzik öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri hangi düzeydedir.” Araştırmanın alt problemleri ise şu şekildedir:

- Müzik öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri, genel ve alt boyutları olan öğrenmeye isteklilik ve gelişime açıklık boyutunda ne düzeydedir?

- Müzik öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutları olan öğrenmeye isteklilik, gelişime açıklık düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Müzik öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve alt boyutları olan öğrenmeye isteklilik, gelişime açıklık düzeyleri ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Müzik öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenmeye ilişkin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada müzik öğretmeni adaylarının YBÖ eğilimlerinin nicel boyutta incelenmesi ve nitel boyutta görüşlerinin alınması amaçlandığından karma yöntem işe koşulmuştur. Karma yöntemde en az bir nicel bir de nitel araştırma vardır. Bu nedenle nicel veya nitel yaklaşımların tek başlarına yaptığından daha fazla delil ortaya koyar ve tek başına nicel ve nitel araştırma yöntemleri ile cevaplanamayacak soruları cevaplamaya yardımcı olur (Creswell ve Clark, 2015). Çalışmada karma yöntem araştırma desenlerinden açıklayıcı desen kullanılmıştır. Nicel boyut ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. İlişkisel tarama ise iki ya da daha fazla değişken arasındaki birlikte değişim varlığını ve derecesini tespit etmeyi amaçlayan bir modeldir (Karasar, 2011). Nicel boyuttaki verileri yorumlamak, derinleştirmek ve zenginleştirmek amacıyla nitel boyutta odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmanın bir yöntemi olan odak grup görüşmeleri birebir yapılan görüşmelerin aksine araştırmacı ve grubu oluşturan bireylerin belirli bir konuda duygu ve düşüncelerini özgürce ortaya koymaları şeklindedir (Sönmez ve Alacapınar, 2018). Çalışmanın araştırma deseni Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Araştırma Deseni

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın nicel boyunda örneklemi belirlemek için basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Örneklemenin evreni temsil gücü yüksek olduğu için bu örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Basit seçkisiz örnekleme, her katılımcıya eşit seçilme hakkı sağlayan yöntemdir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2019). Araştırmanın evrenini Türkiye’deki müzik eğitim anabilim dalında eğitim alan müzik öğretmeni adayları örneklemi ise Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri oluşturmuştur (n=80). Araştırmanın nitel boyutunda ise amaçlı örnekleme yöntemi işe koşulmuştur. Amaçlı örneklemede çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumlar seçilerek derinlemesine araştırma yapılır. Bu yöntem belli ölçütleri karşılayan veya belli özelliklere sahip olan bir ya da daha fazla özel durumlarda çalışılmak istendiği zaman tercih edilir (Büyüköztürk vd., 2019). Çalışmanın nitel boyutunda gerçekleştirilen iki adet odak grup görüşmesinin katılımcılarını ise nicel

verilerin toplandığı 80 katılımcı içinden random olarak seçilmiş 12 katılımcı oluşturmuştur. Her iki boyuttaki katılımcıların "cinsiyet" ve "sınıf düzeyi", durumuna ilişkin demografik özellikleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılımları

Nicel Boyut	Değişken		f	%
	Cinsiyet	Erkek		43
Kadın			37	46,25
Sınıf Düzeyi	Lisans 1		10	12,5
	Lisans 2		19	23,75
	Lisans 3		19	23,75
	Lisans 4		32	40
Toplam			80	100
Nitel Boyut	Değişken		f	%
	Cinsiyet	Kadın	8	53
Erkek		6	47	
Sınıf Düzeyi	Lisans 1	3	25	
	Lisans 2	3	25	
	Lisans 3	3	25	
	Lisans 4	3	25	
Toplam			12	100

Tablo 1 incelendiğinde çalışmanın nicel boyutundaki katılımcıların (n=80) %53,75’inin (f:43) “erkek”, %46,25’sinin (f:37) “kadın”, %12,75’inin (f:10) “Lisans 1”, %23,75’inin (f:19) “Lisans 2”, %23,75’inin (f:19) “Lisans 3”, %40,75’inin (f:40) “Lisans 4”, seviyesinde olduğu görülmektedir. Çalışmanın nitel boyutundaki katılımcıların (n=12) cinsiyete ve sınıf düzeyine göre dağılımları incelendiğinde ise %53’ü kadın (f:8) %47’si (f:6) erkek ve Lisans 1 (%25, f:3) Lisans 2 (%25, f:3) Lisans 3 (%25, f:3) Lisans 4 (%25, f:3) şeklindedir.

Verilerin Toplanması

Çalışmadaki nicel veriler Erdoğan’a (2014) ait “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim Ölçeği” ile toplanmıştır. Öğretmen adaylarının YBÖ Eğilimlerini belirlemek için geliştirilen ölçek 17 maddeden oluşmaktadır. 11 maddesi öğrenmeye isteklilik boyutu, 6 maddesi ise gelişime açıklık boyutundadır. Bu çalışma için yeniden hesaplanan Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı .78 olarak bulunmuştur. Çalışmadaki nitel veriler yazarlar tarafından oluşturulan “Müzik Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerine İlişkin Görüşme Formu” başlıklı yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Form iki bölümden oluşturulmuştur. Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerine ikinci bölümde ise YBÖ’ye ilişkin açık uçlu 4 soruya yer verilmiştir. Görüşme formunda şu açık uçlu sorular yer almaktadır.

- Yaşam boyu öğrenme sizin için ne anlam ifade etmektedir?
- Yaşam boyu öğrenmeyi destekliyorsunuz? Sonda: Neden?

- Öğretmenlik mesleğinde yaşam boyu öğrenmenin önemi nedir?
- Müzik eğitiminde yaşam boyu öğrenme nasıl gerçekleştirilebilir?
- Gelecek yaşantınızda yaşam boyu öğrenmeyi nereye konumlandırıyorsunuz?

Görüşme formunun kapsam geçerliliğinin alınması amacıyla için iki alan uzmanının görüşlerine başvurulmuş ve forma son hali verilmiştir. “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim Ölçeği” 2022-2023 akademik yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerine yüz yüze ve yazılı olarak uygulanmıştır. Daha sonra nitel veriler toplanmıştır. Bu amaçla nicel verilerin toplandığı örneklem grubundan amaçlı örneklem yöntemi ile seçilen ve her bir grupta altışar kişi olmak kaydıyla toplamda on iki katılımcı ile iki odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Bu görüşme yönteminde kesin bir sayı olmamasına rağmen sayının 6-10 arasında olması önerilmektedir (Merriam, 2018). Bu görüşmeler her grupta ortalama 50-70 dakika arası sürmüştür.

Verilerin Analizi

Nicel verilerin analizinde SPSS 22 paket programı kullanılarak yüzde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, Kolmogrov – Smirnov normallik testi, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testleri kullanılmıştır. Ölçek maddelerinin düzey aralık puanları; ‘1-1.79 arası’ çok düşük, ‘1.80-2.59 arası’ düşük, ‘2.60-3.39 arası’ orta, ‘3.40-4.19 arası’ yüksek ve ‘4.20-5.00 arası’ ise çok yüksek düzey şeklindedir. Nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz tekniği işe koşulmuştur. Yıldırım ve Şimşek’e göre (2008) betimsel analizde elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir, yorumlanır ve katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Verilerin analizi aşamalarında nitel veri analizi basamakları izlenmiştir (Creswell ve Clark, 2015). Sırasıyla ses kayıtlarının dökümü gerçekleştirilmiş, veriler düzenlenip analize hazır edilmiş, araştırmacı ve danışman tarafından bütün veriler baştan sona okunmuş, kodlanmış, temalar oluşturulmuş ve yorumlanmıştır. Ses kayıtları araştırmacı dışında danışman tarafından da dinlenmiş ve kontrol edilmiştir. Ayrıca çalışmanın bulgular kısmındaki tabloların sunumundan sonra doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Bu aşamada katılımcıların isimleri gizli tutularak K1, K2, ... şeklinde kodlanmıştır. Çalışmada etik ilkelere sadık kalınmıştır. Katılımcılara çalışmadan istedikleri zaman ayrılacakları belirtilmiş, ses kayıtları için izinleri alınmıştır. Ses kayıtları klasör şifreleme yazılımı ile korunmuştur.

Etik Kurul Adı, Onay Tarihi ve Sayısı

Çalışmanın etik kurul onayı için Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmalar Etik Kuruluna başvurulmuş ve 11. 11. 2022 tarihli 2022/416 Karar No’lu belge ile Etik Kurul Onayı alınmıştır.

Bulgular

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Müzik öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri (YBÖE), genel ve alt boyutları olan öğrenmeye

isteklilik ve gelişime açıklık boyutunda ne düzeydedir?” sorusuna ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Müzik Öğretmeni Adaylarının YBÖE’ne İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma

YBÖEÖ	N	\bar{X}	ss
Öğrenmeye İsteklilik	80	3.91	0.54
Gelişime Açıklık	80	4.08	0.57
YBÖE Toplam	80	4.17	0.60

Tablo 2 incelendiğinde müzik öğretmeni adaylarının YBÖE ölçeğinden aldığı puanlar incelendiğinde genel ortalamanın ($\bar{X}=4,17$) yüksek düzeyde, öğrenmeye isteklilik alt boyutunda ($\bar{X}=3,91$) yüksek düzeyde ve gelişime açıklık alt boyutunda ($\bar{X}=4,08$) yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Müzik öğretmeni adaylarının YBÖE ve alt boyutları olan öğrenmeye isteklilik, gelişime açıklık düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? ” sorusuna ilişkin Mann Whitney U Testi’nden elde edilen bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Müzik Öğretmeni Adaylarının YBÖE Düzeyinin Cinsiyet Değişkenine Göre Mann Whitney U Testi Sonuç Dağılımı

YBÖEÖ	Değişken (Cinsiyet)	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	z	p
Öğrenmeye İsteklilik	Erkek	43	36.10	1552.50	606.500	-1.827	.068
	Kadın	37	45.61	1687.50			
Gelişime Açıklık	Erkek	43	37.52	1613.50	667.500	-1.237	.216
	Kadın	37	43.96	1626.50			
YBÖE Toplam	Erkek	43	37.41	1608.50	662.500	-1.285	.199
	Kadın	37	44.09	1631.50			

$p < 0,05$

Tablo 3 incelendiğinde müzik öğretmeni adaylarının YBÖE düzeyinin, hem genel toplamda ($p=,199$), hem de öğrenmeye isteklilik ($p=,068$) ve gelişime açıklık ($p=,216$) alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Müzik öğretmeni adaylarının YBÖE ve alt boyutları olan öğrenmeye isteklilik, gelişime açıklık düzeyleri ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna ilişkin Kruskal Wallis Testi’nden elde edilen bulgular Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Müzik Öğretmeni Adaylarının YBÖE Düzeyinin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuç Dağılımı

YBÖEÖ	Değişken (Sınıf)	N	Sıra Ort.	x ²	sd	p
Öğrenmeye İsteklilik	1	10	26.50	6.25	3	.100
	2	19	36.26			
	3	19	42.89			
	4	32	45.97			
Gelişime Açıklık	1	10	26.90	6.35	3	.095
	2	19	35.63			
	3	19	43.13			
	4	32	46.08			
YBÖE Toplam	1	10	33.00	1.68	3	.640
	2	19	38.39			
	3	19	43.00			
	4	32	42.61			

p<0,05

Tablo 4 incelendiğinde müzik öğretmeni adaylarının YBÖE düzeyinin, hem genel toplamda (p=.640), hem de öğrenmeye isteklilik (p=.100) ve gelişime açıklık (p=.095) alt boyutlarında sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmadığı görülmektedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 5. Yaşam Boyu Öğrenmeye İlişkin Görüşler

Tema	Alt tema
Yaşam boyu öğrenmenin özellikleri	Sürekli
	Daha çok yetişkinlere yöneliktir.
	Kasıtlı ya da kasıtsız olabilir.
Yaşam boyu öğrenmenin avantajları	Öğrenilmiş çaresizlik engel olabilir.
	Okul dışında öğrenmeyi gerçekleştirir
	Eksik kalan eğitim tamamlanabilir
	Boş zaman değerlendirilebilir
	Bir işte çalışırken gerçekleştirilebilir.
	Yanlış öğrenilmiş bilgi düzeltilebilir.
	Yeteneklerin keşfedilmesine olanak sağlar.
	Bireyin kişisel gelişimine katkı sunar.
	Toplumun gelişimine fayda sağlar.
Zaman ve mekândan bağımsızdır	

	Kesintisiz eğitim sunar
	Teknolojik gelişmelere ayak uydurulması için yardımcı olur
	Okulda karşılaşılmamış problemlerle başa çıkmaya yardımcı olur.
Yaşam boyu öğrenme faaliyetleri	Dil eğitimi
	İkinci üniversite
Öğretmenlik mesleğinde yaşam boyu öğrenmenin önemi	Güncel ve teknolojik gelişmelere adaptasyon sağlama
	Öğrencilere rol model olma
Müzik eğitiminde yaşam boyu öğrenme	Müziğin ve müzik eğitiminin canlı ve dinamik bir yapıda olma
	Öğretmenin müzik eğitimindeki güncel yaklaşımları takip etme
	Öğretmenin yetenekli öğrencilerini keşfedip formal ya da informal eğitime yönlendirme

Tablo 5’te görüldüğü gibi katılımcıların YBÖ’ye ilişkin görüşleri; YBÖ’nin özellikleri, avantajları, YBÖ faaliyetleri, öğretmenlik mesleğinde YBÖ’nin önemi ve müzik eğitiminde YBÖ olmak üzere 5 teme altında toplanmıştır. Yaşam boyu öğrenmenin özellikleri teması altında katılımcılar YBÖ’nin süreklilik gösterdiğini, daha çok yetişkinlere yönelik olduğunu, kasıtlı ya da kasıtsız gerçekleşebileceğini ve öğrenilmiş çaresizlik nedeniyle özellikle ileri yaşlardaki bireylerin YBÖ’yi gerçekleştirmede çekimser davranabileceklerini ifade etmiştir. Katılımcılara göre YBÖ’nin; okul dışında öğrenmeyi gerçekleştirme, eksik kalan eğitimi tamamlayabilme, boş zaman değerlendirilebilme, bir işte çalışırken gerçekleştirilebilme, yanlış öğrenilmiş bilgileri düzeltilebilme, yeteneklerin keşfedilmesine olanak sağlama, bireyin kişisel gelişimine katkı sunma, toplumun gelişimine fayda sağlama, zaman ve mekândan bağımsız olma, kesintisiz eğitim sunma, teknolojik gelişmelere ayak uydurulması için yardımcı olma ve okulda karşılaşılmamış problemlerle başa çıkmaya yardımcı olma gibi avantajları bulunmaktadır. Katılımcılar hayatlarında YBÖ faaliyetleri olarak şimdilik dil eğitimi aldıklarını, ikinci üniversite okuduklarını ifade etmiştir. Bu üç temaya ilişkin katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir:

“Bence yaşam boyu öğrenmenin doğduğum andan öldüğüm ana kadar bütün hayatımda sadece okul için öğrendiğimiz eğitimler değil, okul dışında da gerek aileden ya da arkadaş ortamında istemeden de bize kattığı bir öğrenme olduğunu düşünüyorum. Elimizde olmadan da öğrendiğimiz şeyler olduğunu düşünüyorum.” K7

Yaşam boyu öğrenme sürekli devam eden bir şey. Kasıtlı veya kasıtsız da olabiliyor yani isteyerek bir şeyi de öğrenebiliyoruz ama farkında olmadan da öğrenebiliyoruz. K4

“Yaşam boyu öğrenme benim için, bireyin hayatı boyunca edindiği deneyimlerini, deneyimlerinden yola çıkarak elde ettiği kazanımlar, olaylar neticesinde kazanmış olduğu tecrübeleri ifade ediyor. Doğumdan ölüme kadar duraksamadan devam eden, kişinin daima bir adım ileri giderek yol almasını ifade ediyor.”

K5

“Adı üstünde yaşam boyu öğrenme yani ölene kadar öğrenme hani eğitimde yaş olmaz derler ya. Mesela gittiğim bir müzik kursundaki 45-50 yaşında insanlar bile bir çalgı öğrenmeye geliyordu Bu yaşam boyu öğrenmedir benim için.” K1

“Yaşam boyu öğrenme hem hayatımızda kullanmak için hem de topluma bir fayda da bulunmak için kullandığımız bütün öğrenme etkinlikleridir.” K10

“İnsan hayatı boyunca mutlaka yanlış şeylerde öğrenebiliyor doğru şeylerde öğrenebiliyor önemli olan bunları yanlış şeyleri bile doğru şeylere yöneltmek. Ama gözlemlerime göre yaşlılar yeni şeyler öğrenmekte direnç gösteriyor. Mesela benim dedem. Biz ister teknolojik alanda ister başka alanda yeni bir şey söylesek de artık o yaşına kadar öyle gördüğü için artık onu hiç değiştirmek hiç istemiyor. Bence ben bunu yapamam diye düşünüyor ve öğrenilmiş çaresizlik var.” K6

“Öğrenilmiş çaresizlik durumu bazen gençlerde de oluyor. Yani enstrüman konusunda çok oluyor mesela bize birisi bize geliyor yaşlarımız diyor ki işte sen bunu ne zaman öğrenmeye başladın işte ben şimdi mesela ben ney üflüyorum ya ney zor bir enstrüman diye herkesin kafasına yerleşmiş yani ses çıkarması zor işte ben yapamaz mıyım işte zamanım boşa gider mi falan yapamam yani herhâlde hep böyle düşünceler var ama mesela desene belki olacak yani.” K4

“Sürekli teknolojik olarak yeni şeyler bulunuyor ve hayatımıza giriyor. 50-60 yıl önce telefon yoktu mesela ama şimdi hayatımıza girdi televizyon mesela sürekli yeni şeyler hayatımıza girdiği için yaşam boyu öğrenme olmasa onlarla adapte olamayız yaşayamayız yani öyle.” K3

“Zamanla yeni ihtiyaçlar doğuyor, bunlara adapte olmak çok önemli ve gerekli.” K4

“Gördüğüm kadarıyla örneğin evet akıllı tahtayı kullanmayan, kullanmayı bilmeyen teknolojiden oldukça uzak eğitimciler var. Müzik eğitimcileri de var. Bunların kendisini geliştirmesi ve teknolojiye ayak uydurması lazım. Öğrenciler onlardan önce gidiyor bazı konularda.” K9

“Bununla ilgili olarak bir anımı anlatmak isterim. Gittiğim köylerde yaklaşık 55-60 yaşlarında bir amca ile sohbet ederken bana bir söz söyledi, çok hoşuma gitti. Bende de yeni bir şey öğrenip o şeyi başardığım zaman kendimi savaş kazanmış bir kumandan gibi hissediyorum dedi.” K1

“Gelecekteki yaşantımda ben yaşam boyu öğrenmeyi hayatımın içine, önüne ya da arkasına değil, hayatımla bağdaşmış bir şekilde devam ettirmeyi düşünüyorum. Yani bunun zaten benim hayatım olması gerektiğini düşünüyorum. Hayat boyu öğrenme bu denli önemli bir şey benim için. O yüzden doğrudan hayatın kendisine sirayet etmiş bir parça olarak görüyorum. Bu böyle devam edecektir.” K8

“Motivasyon yaşam boyu öğrenme konusunda cidden çok önemli. Ben bir kere motivasyonu kaybettikten sonra o şeye devam edemiyor, istese de devam edemiyor. Yani kendime bir cam tavan oluşturuyorum ve dışına çıkamıyorum.” K12

“Geleceğimle ilgili olarak yaşam boyu öğrenme bundan sonra ihtiyaç duyduğum ve merak ettiğim her alanın bir parçası olacaktır. Yeni hiçbir zaman hayatımda herhangi bir şeyi tam anlamıyla öğrendim vb. cümleler kurmadım ve kurmayacağım. Yaşam; varılmaya çalışılan bir zirve değil nereye varacağını bilemediğimiz sürprizlerle dolu bir yoldur. Ben yaşam boyu öğretimle bu yolda karşılaştığım sürprizleri bulacağım.” K6

“Okul dışında dil çalışıyorum. Bir uygulamada farklı kültürlerle konuşarak onlarla ilgili iletişim kurarak hem farklı kültürleri tanıyorum hem de kendi dil yeteneklerimi geliştiriyorum. Bu sayede kendi genel

kültürümü de geliştirmiş oluyorum. Aslında farklı farklı ülkeler hakkında da bilgi sahibi oluyorum.” K1
“Hayat boyu öğrenmeyi mevcut hayatım da en temel yapı taşı olarak görüyorum. Sürekli kendimi geliştirmeye çalışıyorum. Bir öğretmen adayı ve bir fakülte mezunu olarak ikinci üniversiteyi okuduğum için zaten bunu gerçekleştirip daha da bunun ilerisine gitmeyi düşünüyorum. Akademik anlamda bence herkesin bu şekilde kendini geliştirip bir vizyona sahip olması gerektiğine inanıyorum.” K10

Katılımcılara öğretmenlik mesleğinde ve müzik eğitiminde YBÖ'nin güncel ve teknolojik gelişmelere adaptasyon sağlamak için gerekli olduğunu ve yaşam boyu öğrenen öğretmenin öğrencilerine de rol model olacağını ifade etmiştir. Katılımcılar müziğin ve müzik eğitiminin canlı ve dinamik bir yapıda olması nedeniyle bir müzisyenin ya da müzik öğretmenin YBÖ'ye zorunlu olduğu, müzik öğretmenin müzik eğitimindeki güncel yaklaşımları takip etmesi gerektiği ve yetenekli öğrencilerini formal ya da informal eğitime yönlendirmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların görüşlerinden bazı örnekler şu şekildedir:

“Biz bu çağa göre öğrendik çoğu şeyi ama günden güne çağ değişiyor. Mesela seksenlerde, doksanlarda öğretmen olan birisi için 2000'den sonra bilgisayar yaygınlaştı. Artık olay teknoloji çağına dönmeye başladı ve bu öğretmenin de yaşam boyu öğrenmesi gerek hizmet içi eğitimlerle gerek kendi çabasıyla çağa ayak uydurması çok önemlidir.” K1

“Öğrencileri bir şey sorduğu zaman bence öğretmenin bunu bilmesi lazım. Bu nedenle öğretmenin yaşam boyunca kendisini sürekli olarak güncellemesi gerekli.” K3

“Mesela bir öğrencinin yaşadığı şeyler vardır. Öğretmeni de o öğrencinin yaşadığı şeylerden de yeni bir şey öğrenir.” K4

“Yaşam boyu öğrenme en iyi konumlandıracağım yer müzik hatta ve hatta keman olacaktır. Yaşam boyunca öğreneceklerime bir yenisini eklemek beni her zaman daha mutlu bir insan olarak hissettirecek. Sadece müzikal anlamda gelişmek ve tecrübeler edinmekle kalmayacağım. Bir enstrüman çalmak, müzikle ilgilenmek hayatıma çok başka anlamlarda güzel, pozitif katkılar sağlayacağını inanıyorum. Böylelikle yaşamım boyunca öğrendiklerime bir yenisini ekleyerek her zaman öğrenmeye açık olmuş olacağım.” K5

“Nasıl ki bir doktor alanındaki yenilikleri takip etmek durumundaysa öğretmen de yaşam boyu öğrenerek yeni bilgileri ve yeni aktiviteleri takip etmek durumunda.” K12

“İnsanın her daim kendini güncel tutması, geliştirilmesi, özellikle bir öğretmen adayının hayatla ilgili bütün bilgileri güncel tutması, hayata dair ya da öğretmen becerilerini geliştirmesi ve problemle baş etme becerisini kazanması çok önemli. Ayakta tutunmak için bu bilgilere ihtiyacımız var ve hayatımızda uygulamamız lazım. Bu yüzden yaşam boyu biz öğretmen adayları için çok önemli.” K10

“Bizim alanımızda sürekli yeni eserler besteleniyor ve yaşayan bir organizma gibi.” K3

“Mesela ben kanun öğrenmeye başladığım zamanlar işte sol, la, si, la, sol diye çaldım. Yani her geçen zaman yeni bir teknik öğreniyoruz. Müzik eğitimi sürekli devam ediyor.” K4

“Müzik yaşayan bir organizmadır. Bir müzik öğretmenin de bunu düşünmesi çok önemli. Yani müziğin tarihini geçmişte neler yapılmış, neler ortaya çıkmış? Yani bunları bilmesi lazım ki ileriye de o gözle bakabilirsin. Hem geçmiş gözüyle hem de gelecek gözüyle bir şeyler üretme açısından da bakabilmesi lazım.” K1

“Tek eğitim konusu değil, öğrencinin yaşamına dokunmamız ve onu yaşam boyu öğrenmeye

heveslendirmemiz gerekli.” K7

“Müzik öğretmeni müziğin geçmişte ne olduğunu bilmeli günümüzle de sentezlemeli. Bundan sonra nasıl olmalı diye de sormalı? Yaşam boyu öğrenmeyle bunları ileriki kuşaklara aktarabilir. Yani şu anki öğretmen aslında geçmişle gelecek arasında bir köprü vazifesi görüyor. Bu yaşam boyu öğrenmeyi sağlayarak öğretmeni öğretmen kendini sürekli müzik alanında geliştirerek geçmişteki bilgi birikimi gelecek kuşaklara aktarma rolünü üstlenecek.” K2

“Müzik eğitimi insanın temel ihtiyaçlarından birisi olarak düşünürsek çocukluktan yetişkinliğe kadar her insan doğru müzik eğitimi alması hayatında kolaylıklar sağlaması için önemlidir. Ama yaşam boyu öğretimde bir sınır (zirve, son) yoktur. Aynı şey müzik içinde geçerlidir. Ayrıca gelişen teknolojide ve dünyada müziğin durağan kalması imkansızdır ve insan müzik ve daha birçok alanda öğrenme sürecini tamamlayamaz. Kısaca durağan kalmayan her alan yaşam boyu öğrenmenin parçasıdır.” K6

Tartışma Sonuç ve Öneriler

Bir karma yöntem çalışması olan bu araştırmanın nicel boyutunda müzik öğretmeni adaylarının YBÖE’leri düzeyleri ve cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenleri ile ilişkisi incelenmiştir. Çalışmanın nitel boyutunda ise müzik öğretmeni adaylarının YBÖ’ye ilişkin görüşleri incelenmiştir. Literatürde müzik öğretmeni adaylarının YBÖE’lerinin incelendiği bir çalışmaya rastlanmadığı için tartışma bölümü farklı alanlardaki bulgular ile tartışılmıştır.

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde müzik öğretmeni adaylarının YBÖE’lerinin genel ortalama ve öğrenmeye isteklilik alt boyutunda ile gelişime açıklık alt boyutunda yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Satiroğlu (2019) yaptığı çalışmada benzer bulgulara ulaşmış ve sınıf öğretmeni adaylarının YBÖE’lerinin yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Akta, 2019 ve Özoğlu, 2019 yaptıkları çalışmalarda bu bulguları destekler biçimde öğretmen adaylarının YBÖE’lerinin iyi ve yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu bulgulardan farklı olarak Uçtu (2021) üniversite öğrencilerinin YBÖE’lerini incelemiş ve eğilimin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmadaki ikinci ve üçüncü alt probleme ilişkin bulgular incelendiğinde müzik öğretmeni adaylarının YBÖE’leri düzeyinin hem genel toplamda hem de öğrenmeye isteklilik ve gelişime açıklık alt boyutlarında cinsiyet ve sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmadığı görülmüştür. Satiroğlu (2019) bu bulguların aksi yönünde sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyet ve sınıf düzeyinin YBÖE’leri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturduğu sonucuna ulaşmıştır. Altıntaş’ın (2019) yaptığı çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin sınıf değişkenine göre benzer düzeyde olduğu cinsiyet değişkenine göre ise kadınlar lehine anlamlı farklılığın olduğu görülmüştür. Erdamar, Demirkan, Saraçoğlu ve Alpan (2017) yaptığı çalışmaya göre kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre YBÖE’lerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Boyacı (2019) çalışmasında öğretmen adaylarının YBÖE’lerine ilişkin puanları sınıf düzeyi ve yaş değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermezken; cinsiyet, bölüm ve günlük internet kullanımı değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Kahraman’ın (2019) yaptığı çalışmada ise

öğretmen adaylarının YBÖE'lerinin cinsiyet değişkeninde kadın öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Çalışmanın nitel boyutundaki bulgulara göre katılımcılar YBÖ'nin yaşam boyu sürekli olarak, zaman ve mekândan bağımsız, her yaşta ve her yerde, kasıtlı ya da kasıtsız bir şekilde, okulun dışındaki yaşamın içinde karşılaşılan problemlere adapte olma noktasında fayda sağlayacağını ifade etmiştir. Bozkurt'a göre (2015) öğrenmenin zaman ve mekân bağlamında bağımsızlığını kazanmış, her zaman her yerde gerçekleşen, kesintisiz bir eylem haline gelme düşüncesi YBÖ'ye önem ve anlam kazanmıştır. Bu bulguları destekler biçimde Soran Akkoyunlu ve Kavak'a (2006) göre YBÖ, temel becerilerin güncellenmesi yoluyla kişilere ikinci bir fırsat yaratırken daha ileri düzeylerde öğrenim imkânları sunmaktadır. Gedik ve Aktaş'ta (2016) öğretmen adaylarının YBÖ'ye ilişkin görüşlerini incelediği çalışmada bu bulguları destekler sonuçlara ulaşılmıştır. Katılımcılar YBÖ'nin teknolojik ve güncel gelişmelere adapte olma noktasında katkı sunacağını ifade etmiştir. Urhan'a (2020) göre eğitimcilerin niteliklerini artırmak, bilgilerini güncel tutmak ve güncel koşullara adapte olmak için YBÖ büyük önem arz etmektedir.

Çalışma bulgularına göre katılımcılar YBÖ kapsamında ikinci dil öğrenme gayreti içinde olduklarını belirtmiştir. Doğan ve Toyoğlu'nun (2019) öğretmenlerin YBÖ yeterliliklerine ilişkin görüşlerini incelediği çalışmasında benzer bulgulara ulaşılmış ve katılımcı öğretmenler YBÖ yeterlilikleri kapsamında yabancı dilde eğimin evrenselliğe katkı sağladığını, iletişim becerilerin kuvvetlendirdiğini ayrıca çağı yakalamayı sağladığını belirtmiştir. Katılımcılarla yapılan mülakatlar esnasında yaşam boyu öğrenme faaliyetlerine ilişkin çok fazla fikirlerinin olmadığı gözlemlenmiştir. Bu durumu destekler biçimde Uysal Yalçın vd. (2019) yaptığı çalışmada hemşire adaylarının YBÖ'nin anlamını bildikleri fakat bu kavrama ulaşmakta izleyeceği yolları, kullanacağı kaynakları tam olarak bilmedikleri sonucuna ulaşmıştır. Yazarlar bu nedenle öğrencilerin kendi kendine öğrenmeye teşvik edilmesi, öğrenme merak ve arzusu artırılması, bu sayede öğrenmenin yaşam boyu devam eden yönünü benimsemeleri ve davranış biçimi haline getirmelerinin sağlanmasını önermişlerdir.

Çalışmadaki bir diğer nitel bulgu da öğretmenin rol model olarak öğrencisine yaşam boyu öğrenen bir birey olduğunu göstermesidir. Tunca Şahin ve Aydın'a (2015) göre öğretmen rol model olarak öğrencilere YBÖ sürecinde motivasyon kaynağı, geleceğin öğretmenleri olacak öğretmen adayları da bilgi toplumunda değişime ve sonuçlarına karşı önlem alan ve başa çıkabilecek nitelikte yaşam boyu öğrenenler olmalıdır. Katılımcılar müzik öğretmenin hem kendi alanındaki hem de diğer alanlardaki güncel ve teknolojik gelişmelere adapte olmak için yaşam boyu öğrenenler olması gerektiğini ifade etmiştir. Kasap Tecimer'e göre (2006) internet ve diğer teknolojik gelişmeler uzaktan eğitim gibi bazı avantajları meydan getirirken bu avantajlar hem müzisyenler hem de müzik eğitimcilerinin yaşam boyu eğitimlerine katkı sunmaktadır.

Çalışmadan elde edilen bulgular ışığında şu şekilde öneriler sunulabilir. Bu araştırma Necmettin Erbakan Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri ile sınırlıdır. Farklı üniversitelerin müzik eğitimi anabilim dallarındaki öğrencilerin YBÖ eğilimleri farklı değişkenler ile incelenebilir. Müzik öğretmeni adayları ister hem pedagojik hem de teknolojik gelişmelere uygun olarak yetiştirilebilir, dijital okuryazarlık becerilerini

geliştirmeleri sağlanabilir. Müzik öğretmeni adaylarının üniversitedeki eğitimi sürecinde Avrupa Birliği vb. oluşumların sunduğu projeler ile yaşam boyu öğrenme faaliyetlerine daha fazla katılımı desteklenebilir. Müzik öğretmeni adaylarının üniversite içinde ya da dışında yaşam boyu öğrenme kaynaklarına (kurs ve sertifika programları, e-kütüphane, vb.) kolaylıkla ulaşabilecekleri sistemler oluşturulabilir.

Kaynaklar

- Akbulut, E. (2006). Günümüz müzik eğitimcisi nasıl olmalıdır? *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(20), 23-28.
- Akta, Y. K. (2019). *Beden eğitimi branşı ve diğer branşlardaki öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine ilişkin algılarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Altıntaş, R. (2019). *Sınıf öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile lisansüstü eğitime ilişkin tutumları arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Avrupa Komisyonu (2007, 20 Kasım). *Key competences for lifelong learning european reference framework. Education and culture: Lifelong learning programme*. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5719a044-b659-46de-b58b-606bc5b084c1>
- Babanlı, N. ve Akçay R. C. (2018). Yetişkin eğitimindeki kursiyerlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 8-104.
- Bağcı, Ş. E. (2011). Avrupa Birliğine üyelik sürecinde Türkiye’de yaşam boyu eğitim politikaları. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 30(2), 139-173.
- Bekçi, B. (2021). *İngilizce öğretmenlerinin ve İngilizce öğretmenliği programında öğrenim gören öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri (Sakarya ili örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Boyacı, Z. (2019). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişki (Düzce Üniversitesi örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bozkurt, A. (2015). Kitlesele açık çevrimiçi dersler (massive online open courses - moocs) 56 ve sayısal bilgi çağında yaşamboyu öğrenme fırsatı, *AUAd*, 1(1), 56-81.
- Bulaç, E. (2019). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Creswell, J. W. (2015). *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research* (3rd. Ed.). Pearson.
- Diker, C. Y. (2009). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, S., ve Toyoğlu, Ç. A. (2019). Okullarda hayat boyu öğrenme yeterlilikleri: Nitel bir durum çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(71), 1325-1348. <https://doi.org/10.17755/esosder.515618>
- Ereş, F. (2019) *Yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenme*. Pegem Akademi.

- Erdamar, G., Demirkan, Ö., Saraçoğlu, G., Alpan, G. (2017). Lise öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel internet kullanma öz-yeterlik inançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 636-657.
- Erdoğan, D. G. (2014). *Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerine Etki Eden Faktörler* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Finsterwald, M., scober, P., Scober, B., Lüftenegger, M. ve Spiel, C. (2013). Fostering lifelong learning: Evaluation of a teacher education program for professional teachers. *Teaching and Teacher Education*, 29, 144-155.
- Gedik H, Sarpkaya Aktaş G. (2016). Hayat boyu öğrenmeden yansımalar: Öğretmen adaylarının görüşleri. *Turkish Studies (Elektronik)*, 11(14), 277-294.
- Güleç, İ., Çelik S, ve Demirhan B., (2012). Yaşam boyu öğrenme nedir? kavram ve kapsamı üzerine bir değerlendirme. *Sakarya University Journal of Education*, 2(3) 34-48.
- Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, (2022, 11 Kasım). *Türkiye’de hayat boyu öğrenmenin gelişimi ve önemi*. <https://hayatboyu.meb.gov.tr/hayat-boyu-ogrenme/>
- Hunde, A. ve Tacconi, G. (2014). Teacher educators' practices from the view of building lifelong learning capabilities in student teachers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 136, 496-500.
- Karaman, B. (2012). *Yaşam boyu öğrenme bağlamında ülkemiz milli eğitim sisteminde yer alan sanat eğitimcilerinin mesleki gelişim olanakları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Kavramlar ilkeler teknikler* (22. baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Kasap Tecimer, B. (2006). İnternet ve yaşam boyu müzik eğitimi. *MÜZED*, 15, 1-4.
- MEB (2009). *Türkiye hayat boyu öğrenme strateji belgesi-yüksek planlama kurulu*. Milli Eğitim Bakanlığı.
- Merriam, S. B. (2018). *Qualitative research. A guide to design and implementation*. (S. Turan, Çeviri Ed.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2022, 10 Kasım). *Türkiye’de hayat boyu öğrenmenin gelişimi ve önemi*. <https://hbo.meb.gov.tr/portal/index.php?SayfaKodu=1>
- Öztoşun Çaydere, Öznur. (2016). Müzik eğitiminde hayat boyu öğrenme ve sosyal medya ilişkisi. *Journal of Human Sciences*, 13(1), 745–753.
- Özcan, A. (2008). *Avrupa Birliği'nin yaşam boyu öğrenme stratejileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özoğlu, C. (2019). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin dijital okuryazarlıkları ile ilişkisi (Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği)*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Satıroğlu, N. S. (2019). *Sınıf öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Soran, H., Akkoyunlu, B. ve Kavak, Y. (2006). Yaşam boyu öğrenme becerileri ve eğitimcilerin eğitimi programı: Hacettepe üniversitesi örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 201-210.

- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2018). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Tilev, F. (2020). *OECD ülkelerinde hayat boyu öğrenmenin emek piyasaları üzerindeki etkisi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tunca, N. , Alkın Şahin, S. ve Aydın, Ö. (2015). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 432-446.
- Uçtu, M. (2021). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi örneği)*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Urhan, N. (2020). Hayat boyu öğrenme: Avrupa Birliği ve Türkiye karşılaştırması. *Çalışma İlişkileri Dergisi, Özel Sayı*, 18-45.
- Uysal Yalçın, S., Özasan, Z., Şimşek Şahin, E., Erdoğan, B., Alptekin, H. M. ve Aydın Er, R. (2019). Hemşire adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri: Nitel bir çalışma. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(1), 55-63.
- Yasa, H. D. (2018). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile bilgi okuryazarlığı becerileri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Wain, K. (2000). The learning society: Postmodern politics. *International Journal of Lifelong Education*, 19 (1), 36-53. <https://doi.org/10.1080/026013700293449>

Araştırmanın Etik İzni

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Çalışmanın etik kurul onayı için Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmalar Etik Kuruluna başvurulmuş ve 11. 11. 2022 tarihli 2022/416 Karar No’lu belge ile Etik Kurul Onayı alınmıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı

İlk yazar %60, ikinci yazar %40 oranında katkı sunmuştur.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü’nde hazırladığı “Müzik Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi: Bir Karma Yöntem Çalışması” isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Çatışma Beyanı

Bu araştırmanın yazarları, arasında herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını açıkça beyan eder.

Yazar Bilgileri

İpek Gödeneli

 <https://orcid.org/0000-0003-1226-3652>

MEB

Konya, Türkiye

İrtibat yazar e-posta (Contact e-mail):

igodeneli@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Yakup Aksoy

 <https://orcid.org/0000-0002-9243-0133>

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Konya, Türkiye